

Predikan 3 söndagen i fastan



Oculi.* (se förklaring efter predikan)

Predikan på distans 2023-03-12

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-Lutherska Kyrkan i Sverige

I Guds, Faderns, + Sonens och den helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Vi tackar dig för ditt heliga och saliggörande ord. Vi tackar dig för att du har all makt i himmelen och på jorden och för att du i din kärlek till oss har sänt din Son, Jesus Kristus, till försoning för alla våra synder. Vi tackar dig också för att du har brutit Satans makt genom Jesu uppståndelse och himmelsfärd. Tala nu till oss genom ordet, trösta oss genom de heliga sakramenten och för oss till det eviga livet. Genom din Son, Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

Dagens ämne: Kampen mot de onda andemakterna.

Epistel: Ef. 5:1-9. Evangelium: Luk. 11:14-28.

Predikotext (3 årg. Luk. 4:31-37):

Jesus kom ner till Kapernaum, en stad i Galileen, och undervisade folket på sabbaten. De var överväldigade av hans undervisning, eftersom hans ord hade makt. I synagogan fanns en man med en oren ande, och han skrek högt: "Sluta! Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!" Då talade Jesus strängt till anden: "Tig! Far ut ur honom!" Anden kastade omkull mannen mitt ibland dem och for ut ur honom utan att skada honom. Alla greps av bävan och sade till varandra: "Vad är det med hans ord? Med makt och myndighet befäller han de orena andarna och de far ut." Och ryktet om honom gick ut överallt i området.

Vi har idag lyssnat till några viktiga texter ur Guds ord, vilka talar om kampen mot de onda andemakterna. Predikan delas då in i följande delar.

1. Djävulen är denna världens gud.
2. En omvänd människa kan avfalla.
3. Jesus driver ut djävulen genom evangelium.

1. Djävulen är denna världens gud.

Bibeln lär oss att djävulen är "denna världens Gud" (2 Kor. 4:4). Han är en fallen ängel som har mycket stor makt. I episteln skriver aposteln Paulus till kyrkan i Efesus: "Tidigare var ni mörker, men nu är ni ljus i Herren" (Ef. 5:8). Det mörker som här omtalas är syndens mörker där djävulen råder. Idag menar många att djävulen bara är en mytologisk gestalt, som egentligen inte finns. Också inom kyrkor och samfund uppfattas han ofta bara som en *symbol* för det onda i världen. Men enligt Bibeln är djävulen och hans änglar verkliga varelser som existerar. De är onda, osynliga andar. En gång skapades de som goda änglar, men sedan gjorde de uppror mot Gud och avföll. Djävulen håller alla människor fångna i sitt rike på grund av synden. Han kallas därför i Skriften för "denna världens Gud" (2 Kor. 4:4). Därför kunde han också fresta Jesus och lova honom "alla riken i världen och deras härlighet". Han sade: "Allt detta skall jag ge dig om du faller ner och tillber mig" (Matt. 4:8f). Men Jesus övervann denna frestelse.

Visserligen kan djävulen framträda med uppenbart onda saker som kriminalitet, pandemier och krig. Men han kommer också på ett mera försåtligt sätt genom att han behärskar människornas tankar. Han snärjer in många i uppfattningen att det inte ens finns någon Gud. Och hos dem som ändå tror att Gud finns och är skapelsens herre kommer djävulen med falska tankar om *vem denne Gud är*. Han lär oss att det är omöjligt att veta något säkert om Gud. Vi får därför nöja oss med olika mänskliga idéer om vem Gud är. Uttrycket *"Var och en blir salig på sin tro"* är en tanke som djävulen ivrigt understöder. Så får djävulen också många kyrkor och samfund att acceptera en långtgående bibelkritik. Djävulen frestar idag med samma ord som han talade till Eva vid syndafallet och säger: **"Har Gud verkligen sagt...?"** (1 Mos. 3:2).

2. En omvänd människa kan avfalla.

I evangeliet framhåller Jesus att djävulen också gärna kommer tillbaka till dem som en gång har blivit omvända. Det är *avfallets* förskräckliga möjlighet. De många reformerta kyrkorna som nu finns över hela världen lär tyvärr i enlighet med *Jean Calvin* (fransk-schweizisk reformator, som levde 1509-1564) att det är omöjligt att avfalla från tron. *"De som en gång har blivit frälsta kan aldrig avfalla"*, lär den konsekventa kalvinismen. Och, säger de, om det ser ut som om någon avfaller betyder det att han eller hon aldrig har varit omvänd på riktigt. Genom denna lära triumferar djävulen och för många själar tillbaka in i sitt rike. Han leder dem antingen till andligt högmod därför att de tror att de aldrig kan avfalla, eller till förtvivlan därför att de tror att de inte blivit utkorade till salighet utan till förtappelse. Så är den reformerta kyrkans lära en förskräcklig villolära. Men Jesus ger i evangeliet en klar bild av hur det verkligen förhåller sig. Han talar där om en människa som har blivit omvänd, men som sedan avfaller och på nytt kommer under djävulens makt. Jesus säger:

När en oren ande har farit ut ur en människa, går den genom ökenträcker och söker efter en viloplats men finner ingen. Då säger den: Jag vänder tillbaka till mitt hus som jag lämnade. När den kommer och finner det städat och snyggt, går den och hämtar sju andra andar som är ännu värre, och de går in och bosätter sig där. För den människan blir slutet värre än början" (Luk. 11:24-26).

3. Jesus driver ut djävulen genom evangelium.

I vår predikotext möter Jesus en ond ande i synagogan. Han har gjort en stackars man så besatt att han med hög röst ropar: **"Vad har vi med dig att göra, Jesus från Nasaret? Har du kommit för att fördärva oss? Jag vet vem du är: Guds Helige!"** (Luk. 4:34) Det är djävulen som vill hindra Jesus från att predika evangelium och bota sjuka. Själva botandet av sjuka och besatta var en del av Jesus uppdrag. Han sade till Johannes döparens utsända: **"Blinda ser, lama går, spetälska blir rena, döva hör, döda uppstår och fattiga får höra glädjens budskap"** (Luk. 7:22). Glädjens budskap är detsamma som *evangelium*. Jesus använde här profeten Jesajas ord om den kommande Messias. Jesaja skriver:

Herren Guds Ande är över mig, för Herren har smort mig till att förkunna glädjens budskap för de ödmjuka. Han har sänt mig att förbinda dem som har förkrossade hjärtan, att utropa frihet för de fångna och befrielse för de bundna ... (Jes. 61:1).

Jesu förkunnelse av evangelium, hans utdrivande av andar och botande av sjuka var ett bevis för att han verkligen var Messias, Guds evige Son. Djävulen visste det och gjorde allt han kunde för att kämpa emot. Så är det också i vår tid när evangelium förkunnas rent och klart. Världen och den falska kyrkan vill inte veta av det. Man motarbetar på allt sätt en klar och tydlig biblisk förkunnelse. Man vill inte bli störd i sina tankar om att *"allt är väl ställt"*. Man vill inte höra talas om risken att gå evigt förlorad om man inte blir omvänd till

tro på Jesus Kristus och hans försoning. Därför vill inte heller den falska kyrkan höra ett rent och klart evangelium. Man vill bli kvar i sina till synes vackra tankar om att kristendomen framför allt består av kärlek och goda gärningar och ett "socialt evangelium". Men när man möter den kristna, apostoliska läran ren och klar ropar man: *"Vad har vi med detta att göra? Har ni kommit för att fördärva oss?"*

Men Jesus talar strängt till djävulen och driver ut den onde anden med orden: **"Tig! Far ut ur honom!"** (v. 35). Dävulen kastade då omkull mannen men kunde inte längre skada honom. Han for ut ur honom, bort från honom. Detta var alltså en del av evangelium. Med sin förkunnelse och sitt botande visade Jesus att han har övervunnit Satan och hela hans onda rike. Han gör det på två sätt.

1. Först och främst besegrade Kristus djävulen *en gång för alla* genom att i alla människors ställe lida straffet för våra synder och genom att i vårt ställe uppfylla lagen. Han gjorde det genom att stå emot djävulens alla frestelser i vårt ställe. Han gjorde det genom att lida alla helvetets kval på korset. När detta var utfört ropade han: *Det är fullbordat!* (Joh. 19:30) Då hade hela Guds straff över mänsklighetens synd drabbat Jesus. När han sedan uppstod var detta Guds bevis på att mänsklighetens synder nu inte längre vilar på Jesus utan för alltid är *"kastade i havets djup"*, som profeten Mika skriver (Mika 7:19). Därmed har Gud rättfärdigförklarat Jesus i vårt ställe. Han står nu inför Guds tron som vår förebedjare. Han är den evige segraren som också på den yttersta dagen skall kasta djävulen och alla hans onda änglar i den eviga elden (Matt. 25:41, Upp. 20:10).

2. För det andra befriar Kristus oss från djävulens makt *här och nu*. Han gör det genom evangelium i ordet och sakramenten. När ordet om Jesu försoning predikas är det i all sin oansenlighet ett mäktigt budskap som förmår övervinna djävulen. När en människa som är bekymrad över sin synd och sin fångenskap i mörkrets rike hör evangelium och genom Guds nåd tror detta, sker det allra största undret. Den människan blir omvänd och får ta emot syndernas förlåtelse och det eviga livets gåva. Om detta skriver profeten Mika med den äldre översättningens vackra ord: *"Vem är en sådan Gud som du? – du som förlåter kvarlevan av din arvedel dess missgärning och tillgiver den dess överträdelse, du som icke behåller vrede evinnerligen, ty du har lust till nåd"* (Mika 7:18).

Denna förlåtelse skänks oss även rikligen i både dopet, bikten och nattvarden. Dopet är Guds löfte om *"ny födelse och förnyelse i den helige Ande"* (Tit. 3:5). Bikten (skriftermålet, avlösningen) är Jesu egen direkta tillsägelse på hans befallning: *"Om ni förlåter någon hans synder, så är de honom förlåtna"* (Joh. 20:23). Och i nattvarden ges oss *Kristi kropp och blod med en försäkran om syndernas förlåtelse* (Matt. 26:26-28).

Så slutar vår text och predikan med orden: **"Och ryktet om honom gick ut överallt i området"** (v 37). Må det också gå ut på samma sätt idag.

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. Amen.

* **Oculi**

Söndagens namn oculi (latin: mina ögon, min blick) utgör inledningsord till dagens antifon, som lyder
*"Mina ögon ser alltid upp till Herren,
 för han drar mina fötter ur nätet."* (Ps. 25:15)